

ko ji dela zdravilne težave, ji pokaže nove globine, ji pokaže skrito lepoto, ki je divnejša od luči, in ji dá to, česar umetnik najbolj potrebuje: preprostost, mir strahu in ljubezni, nedolžnost, ki napravi naravo ljudem ubogljivo in bratsko.

Prevedel Tone Čokan.

J. DBV.

† DR. IVAN LAH

kot sotrudnik Doma in sveta v letih 1900—1907.

Dne 18. maja t. l. je umrl v Ljubljani profesor mestne ženske realne gimnazije dr. Ivan Lah, plodovit slovenski leposlovec, znanstvenik in novinar, v najlepših moških letih, star šest in pet deset let (roj. 9. dec. 1881 v Trnovem pri Ilirski Bistrici).

Svojo pisateljsko pot je pričel in skozi osem let nadaljeval v Domu in svetu in sicer prva tri leta pod psevdonimi. Kot Bogdan je objavil sliko »Šopek« (1900) in istega leta skrit pod šifro I. S. črtico »Lužarji«. Največ je pisal pod psevdonimom I. E. Rubin: »Stepni kralj.« (Slika z barja.) »Lovec Roman«. Oboje l. 1901. »Življenje« l. 1902. »Slovo«, »Voz z oslicami«, »K dvestoletnici Petrograda« l. 1903. »Spomini na ljubljansko barje«, l. 1904. »Muzikantje«, predmestna slika, l. 1906; »Zgodba o kovačih« l. 1907. Kot Ivan Ivanovič je priobčil pripovedko »Čarovnica« l. 1905. S pravim imenom se je pokazal prvič l. 1904. ob vaški sliki »Umetnik«, nato pa v sledečih spisih: »Spomini na Belgrad«, »Tjutčev in Homjakov«, oboje l. 1904, »Šmarski šomašter in njegova doba«, »Sanje o domovini«, »Ljudje s povestmi«, »Zavožen voz«, »Zadnji ribič«, »Historija hiše« v l. 1905., »Gospod Ravbar«, epska pesnitev, l. 1906, »Tepežnika«, slika, l. 1907.

I. Lah se je bil v nežni detinski dobi v starši preselil v Šmarje pod Ljubljano, kjer je našel svoj pravi dom. Ta del Dolenjske ga je vsega očaral. Najlepše je opisal spomine iz mladosti in na vse tiste nizke gričke in kočice po njih in pravljice, ki jih je slišal kot dijak, v »Sanjah o domovini«. »Moje misli« — pisatelj je bil tedaj vseučilišnik v Pragi — »vasujejo v tihi noči na Slovenskem, v tihi dolenjski zemlji...«. (Vidi se že vpliv Fr. Finžgarja, ki je bil eno leto prej v DS-u objavil »Moja duša vasuje«.) I. Lah je epik ljubljanskega barja. Zdi se mu s Ševčenkom kakor Ukrajina. Po Turgenjevu imenuje nekega svojega junaka »stepnega kralja«. Posebno sočutje razodeva do duševno ali telesno zaostalih, ki pa prav tako hrepene po ljubezni, a najdejo le ali prezir ali pomilovanje. Kar štirikrat je obdelal ta motiv. Ti nesrečneži so: črednik Mišel, »st. kralj« Jozlè, »umetnik« Mehej, tepežnik Lenart. Tudi lepi in bistri lovec Roman je taka žrtev. Že pred Milčinskim je L. pokazal na težko našo rano — pijanstvo. (»Zavoženi voz«.) — »Slovo« nas spomni na žalostne prizore pred vojno, ko so »Amerikanci« od nas slovo jemali. — Kakor Trdinove pripovedke se bere »Čarovnica«. — Pisatelj s sočutjem spremlja usodo potujočih komediantov, muzikantov, cirkuških ljudi. (Voz z oslicami, Zgodba o kovačih.)

I. Lah je imel lep pripovedni dar. Najlepša je — za moj okus — prav prva črtica »Lužarji«: vse je naravno, nič odveč, dialog realističen. Pozneje je v slikah marsikaj odvečnega, dolgoveznega. Pesem »Gospod Ravbar« ima nad 4000 verzov, gladko teče, teče, a vsebina? Ravbar jaha snubit Jedvinko v Podgrad, zbog nepaznosti mu jo martaloz Ostoja ugrabi (kako, ne vemo), nevesta ga še zmerom čaka (kako rešena, ne vemo). V desetih vrsticah se da vsebina povedati. Pesnik se ni znal omejiti. — V »Lužarjih« je pisal naraven slog, pozneje je posnemal Iv. Cankarja (glagol na začetku stavka): »Gledal je ribič na grad... Prihajal je šum iz gradu... Ozrl se je ribič na jezero...«. Čuti se tudi vpliv ruske (ukrajinske) pesmi: »Zaplakala je Mana, zajokala«. (»Čarovnica«.)

Že z l. 1905. je začel pisati v »Slovan«, pozneje mnogo v Ljublj. Zvon, Slov. Matico, za Vodnikovo družbo. DS mu ohrani hvaležen spomin!

DANTE ALIGHIERI

VITA NUOVA

Novo življenje — Prevel J. D.

IV *

Po tej sanjski prikazni se je moj duh začel čutiti oviranega v svojem delovanju, ker je bila duša vsa pogreznjena v premišljevanje o tej predražestni; zbog tega sem v kratkem času oslabil in onemogel, da je mnogo mojih prijateljev moje zdravje skrbelo: in mnogi so, polni radovednosti, skušali zvedeti prav to, kar sem jaz prav skrbno hotel skriti pred drugimi. Na njih zvito vpraševanje sem jim po navdihnjenju ljubezni, ki me je po nasvetu pameti vodila, odgovoril, da me je ljubezen takó daleč pripravila. Dejal sem Ljubezen, ker sem imel toliko nje znakov zapisanih v svojem obrazu, da je nisem mogel več prikrivati. In kadar so me vprašali: »Kateri velja ta tvoja ljubezen, ki te takó muči?« sem jih smehljaje gledal, a nič rekel.

V

Nekega dne je predražestna sedela v nekem prostoru, kjer je bilo slišati pesmi v čast Kraljice nebeške, a jaz sem se nahajal na nekem mestu, od koder sem videl svojo blaženost. Med njo in menoj — v ravni črti — pa je sedela plemenita gospa zelo ljubkega obličja, ki me je večkrat pogledala in se mojemu motrenju, namenjenemu — takó se je zdelo — njej, takó čudila, da so mnogi zapazili njene vame

* Na str. 238. dobi že Predgovor št. I., s tem se paginacija popravi.